

Quin estatus legal hauran de tenir les diferents llengües a la futura República catalana?

Reflexionar sobre futuribles és un exercici saludable. Sense oposar-se a l'art de gestionar la realitat, és clar: en política s'ha de conèixer perfectament el terreny de joc i les normes que el regeixen. Però plantejar possibles escenaris futurs és la manera de preparar-se per gestionar correctament aquests escenaris quan arriba el moment.

Un exercici útil consisteix en la comparació amb els usos lingüístics als nous estats amb llengua pròpia: per exemple, les repúbliques bàltiques. A Estònia, Letònia i Lituània, el rus ha perdut l'estatus oficial. A Letònia, el cas més extrem, només el 79% de la població coneix la llengua nacional (el 81% parla rus). A Eslovènia, només l'eslovè és oficial a tot l'estat, però les minories italiana i hongaresa tenen reconeixement regional. A Eslovàquia, l'única llengua oficial és l'eslovac, amb tensions amb la minoria hongaresa. Aquests cinc països són membres de la Unió Europea.

La tendència és clara: oficialitat única de la llengua nacional. Cal dir, però, que els Països Catalans tenen tres comunitats històriques. En aquest sentit, hi ha exemples de països de tradició democràtica ferma com Finlàndia (en relació a les illes Åland), Suïssa o Bèlgica, que estan dividits en zones d'oficialitat lingüística diferenciada. Aquest seria el model, igualitari, que jo proposaria per a la República catalana. Així, a banda del territori d'oficialitat del català, l'occità seria oficial a la Val d'Aran i la Fenolheda i l'espanyol al sud i l'oest del País Valencià.

Els grups lingüístics al·lòctons (per migració o adaptació al marc oficial actual) també haurien de tenir drets d'ús reconeguts, especialment en un període de transició. Però l'establiment de l'oficialitat única territorialitzada és la solució més respectuosa tant amb la tradició democràtica catalana com amb els usos dels nous estats europeus.

Sergi Pascual